

LURRALDEA ETA ARKITEKTURA

Hondarribiko baserria



ULA IRURETAGOIENA

Baserri ingurunea dramen gertakari izan da berrietan, eskopeta eta hondeatzailea bitartekari. Notizietako baten arabera, Moskenea zuen izena, eta akabatua izan da. Bere haragia harri eta egurrezkoa bazen ere, bere desagerpenak inpaktua sortu eta tristura ekarri du. Hondarribiko lurretan luze bizi izandakoa zen, XVI. mendetik belaunaldiz belaunaldi denborari eutsi dio, eta denboraren ondorioak ikusgai zituen. Zaharra zen, zahartuta zegoen, hor bere xarma eta kondena. Berreraikitzekeo baimena jaso, eta eraitsi egin dute. Bizirauteko pilula eskatu eta antrax eman diote. Moskeneak haginkada bat utzi du lurraldean.

Ekintza bortitzaren atzean dauden haragizko egileen azpijokoa nolakoa izango ote zen. Jabe eta eraikitzailearen arteko ausardi eta lotsagabekeriak zer-nolako argudioak izango zituen batak besteari planaren zilegitasunaz konbentzitzerako garaian. Eraikitzaileak, eraispinarekin mozkin gehiago eta lana errazagoa izango zelakoan, "lasai, ez da inor enteratuko" lasaigarria sinetsaraziko zion jabeari. Edo jabeak luzatuko zion eraikitzaileari, "lasai, ezagutzen ditut horrelako kasuak eta ezer gutxi gertatu da", edo inpunitatearen eta harropuzkeriaren ebidentzia izan zitekeen: "Lasai, lagunak ditut goiko estamentuetan eta babestuko naute".

Nola iritsi daiteke norbait horrelako arriskua hartzera eskuhartze-lanek suposatzen duten diru-inbestitze handiarekin. Jabeak amets handia izan behar du Moskenearen ordezko berri bat desiatzeko, eta Moskenearekiko inolako atxikipenik ez izan aldi berean.

Arkitektura-ondare batean bizi direnei askotan entzun izan diet kexu, "ezin dut ezer egin nire etxean" esanez. Baliteke ondareen mantenurako dirulaguntza eskasa gertatzea eta zenbait arau murriztaileegiak izatea, baina ondare eraikin batean bizikide izatea ohore bat da eta maitasun harreman bat sortu beharko litzateke bizitokiarekiko, berezko izaera ulertu eta zaintzeko adina maitasun. ●

ANALISIA



ECUADOR ETXEA

Sexu askatasunaren legea?

LEIRE ARTOLA ARIN

Atzean geratu zen feministek "ezet ezetz da" aldarria oihukatzen zuteneko aldia. Urteak dira "soilik baietz da baietz" defendatzen hasi ginela, sexu erasoen *errua* emakumeon bizkar erori ez zedin. 2016ko sanferminetako talde bortxaketaren erantzuna mugarri izan zen horretan, eta kaleetako borroka instituzioetara iritsi zen; berandu, eta hautsak harrotzera, noski. *Soilik baietz da baietz legea* izan da Espainiako Gobernu koalizioan, PSOE eta Unidas Podemosen artean, tentsio handien eragin duen auzietako bat. Urrian abiarazi zuten Sexu Askatasuna Erabat Bermatzeko Espainiako Lege Organikoa, onespeneren ideia erdigunean jartzeko adostu zutena: sexu abusua eta sexu erasoak delituak bateratu zituzten, besteak beste, saihesteko emakumeek frogatu behar izatea erresistentzia jarri zutela erasoaren unean. Birbiktimizazioa eta erua alboratu nahi izan zituzten.

Baina legeak "akatsak" omen zituen: zenbait epailek legea baliatu zuten sexu erasoak egin zituzten presoek kondenak txikitzeko. Gizartea asaldatu zen, eta alarma soziala pizteko erabili zuten hainbat hedabide eta alderdik, bortxatzaileak kalera ateratzen ari zirela esanez, eta emakumei beldurra eta babesgabatasuna eraginez. Bada, sei hilabeteren ondoren, legearen erreforma onartu dute Senatuan, apirilaren 26an, "akatsak konponduta". Apirilaren 20an pasatu zuen Kongresuko langa, baina desadostasun nabarmenekin: PSOEek alde bakarrez aurkeztutako proposamenak PPren babesa izan zuelako egin zuen aurrera erreformak. Aldeko 233 boto -EAJ barne-, aurkako 59 -EH Bildu eta Unidas Podemos tartean- eta 4 abstentzio jaso zituen. Beraz, eskuinak nahi izan duelako onartu da "sexu askatasuna erabat bermatzea" helburu duen lege erreforma. Hain zuzen, Irene Montero Berdintasun ministroak PSOEri kritikatu dio onespena "antzerkitzat" dutenekin negoziatzea, eta euren proposamenei bideak ixtea. Podemosek eta EH Bilduk, besteak beste, eskatu dute onspena "ez ukitzeko", eta indarkeria erdigunean jarri ordez, larrigarritzat jotzeko. Eztabaidak alferrikakoak izan dira, ordea, eta PSOEek erabaki du akatsak bere kabuz "konpontzea".

Zein akats konpondu dute, bada? "Delitu larrienak zigor handiagoa" izango duela, Pilar Llop Justizia ministroak berretsi duenez. Alegia, zigor handiagoa izango dute indarkeria edota larderia egon dela frogatzen den kasuek; onspena erdigunetik alboratu dute, eta horixe izan da feministek egin dieten kritika nagusia. Birbiktimizazioak indarrean segituko du. Zein mezu helarazten die horrek emakumei? Eraso dela soilik erresistentzia jarri bada; berriro ere atzera "ezet ezetz da" lelora. Berriro ere atzera, erasoaren karga andreen bizkar jartzera. Eta sistema punitibistan kartzela zigorren urteak gora edo behera egin behar duten eztabaidatzen ari garen bitartean, gizonak jarraitzen dute patriarkatuaren izenean "sexu askatasuna" praktikatzen, sexu erasoaren eta sexu harremanen arteko diferentzia ulertzeko "zailtasunekin". ●